

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

Székaszó

■ 2019. DECEMBER

Az angyalok földre szállnak

*Karácsonynak szent estéjén,
Megáll a világ egy percre...
Hogy csordultig töltse szívét
Istenünknek dús kegyelme.*

*Karácsonynak szent estéjén,
Az angyalok földre szállnak...
Betekintve házról házra,
Szeretetet hol találnak?*

*Van, hol bánat lélek mélyén,
Gyász marcangolja szívüket.
Édesanya fájdalomában,
Jaj, siratja kit elvesztett.*

*Ablakokban gyertyák égnek,
Valakit még várnak haza...
Öreg szülők halk sóhaját,
Tán meghallja Isten maga.*

*Várják, csapódik a kapu...
S már a küszöbön toporog,
Gyermeük, ki idegenben
Talán éhbérért nyomorog.*

*Ifjú párok könnyes szemmel,
Kis Jézustól kérnek csodát;
Imádkozva, könnyörögve,
Adjon nekik gyermekáldást!*

*Öregek otthona csendes,
Mennyi régi emlék sora...
Elmúlt évek karácsonya
Kopogtat a pítvarukba'.*

*Ágyban fekvő beteg ember,
Arcán könnyek patakszanak,
Hiába szól, s kondul harang,
Templomot nem látogathat.*

*Oly sok koldus és hontalan,
Falat kenyeret szeretne;
Irgalom! Résztét! Valahol?!-
Fázik, didereg kivetve.*

*Az angyalok összesúgnak...
E szent estén csoda léssen,
Minden lélek a világban
Boldogságban, szépen éljen!*

*Családi tűz melegénél
Ragyogó kis gyermekarcok;
Térdepelve énekelnek,
Szívükből száll minden daluk.*

*Hálát ad ma gyermek, s szülő,
Szegény és gazdag egyformán,
Szeretetlenben nincs különbség,
Ha szívünk mindig nyitva áll.*

*Karácsonynak szent estéjén,
Az angyalok földre szállnak...
Házról házra betekintve,
Szeretetet lángra gyújtanak.*

*Karácsonynak szent estéjén,
Fogjon össze minden ember...
Elhagyatva és szeretve,
Kis Jézussal ünnepeljen!*

Albert (Balázs) Jolán

A község adventi koszorúja

Idén negyedik alkalommal lett felállítva a község adventi koszorúja a karcfalvi templomfeljárathoz. Mint az előző években az idén is a fiatalok egy lelkes csoportja készítette el, és díszítette fel a koszorút. A fiatalok maguk hozták fenyőágat az erdőből, majd szépen felkötötték a keretre. Ezúton is köszönetet mondunk nekik, csakúgy, mint a fúvószenekar tagjainak, hogy az esti misék után a gyertyagyújtásnál hangulatosabbá tették a kis ünnepséget!

Szőcs László

Téged várunk, karácsonyi Gyermekek

Karácsony titkát így fogalmazza meg a Biblia:

Isten leszállt az égből, eljött hozzánk, hogy testet öltjön, Isten lejön. Az ember általában az ellenkezőjére törekszik, mi mindig fölfelé vágyunk, másokat megelőzni akarunk, minél több pénzt, minél több hatalmat keresünk. Isten tette azt, hogy ő leereszkedik, lejön a legkisebbekhez. A mai világban nagyon sokan törtetnek fölfelé, önmaguknak akarnak nagyon sok mindent megszerezni, és olyan áron, hogy másokat elszegényítenek, leértékelnek, leminősítenek, hogy aztán olcsón megvásárolhassák azt, amit leértékeltek. Termőföldet, házakat. Másokat szegénnyé tesznek, hogy ők gazdaggá lehessenek. A Biblia az Istenről az ellenkezőjét mondja, azt mondja értünk szegénnyé lett, hogy szegénysége által meggazdagodjunk. Isten nem leértékeli az embert, pedig tudja a gyöngeségeinket, a bűneinket. Isten lejött közénk, és ezzel felértékelt minket. Isten számára a legértékesebb az ember, a botladozó, az apró szenvedéseivel küszködő ember. Istennek végtelenül drága az ember, karácsonykor ezt ünnepeljük. Isten magához ölelte ezt a világot.

Hadd idézzek föl egy régi karácsonyi legendát.

Egy kisgyerek december 25-én reggel fölébredt, odament a gyönyörű hatalmas betlehemhez. Fából kifaragva ott voltak Szent József, Mária, a pásztorok és a bárányok. A kisfiú megállt a kis Jézus szobra előtt. Hirtelen úgy tűnt, mintha a szobor élne, és őt nézné. Szemei tágra nyíltak, és úgy érezte mintha a kis Jézus szólna hozzá. És ahogy ott állt, hirtelen megijedt, hogy az ő kezében nincsen ajándék. A pásztorok mind hoztak sajtot, tejet, mindenfélét. Az ő kezei üresek. S akkor a kis Jézus

megszólt, és azt mondta, adnál nekem te is ajándékot? Add nekem oda a legutóbbi matematika dolgozatodat. A gyerek szemei tágra nyíltak. A matek dolgozatomat? Az egyes lett. Mire a kis Jézus azt mondta, tudom, én azért jöttem, hogy minden, ami az életedben félresikerült, ami nem sikerült, azt beteljesítem. Aztán a kis Jézus azt mondta, add nekem még a bögrédet. A kisgyerek megint elámult: a bögrédet? Az összetört. Mire a kis Jézus azt mondta, tudom, azért jöttem, hogy mindent, ami az életedben összetört, ami elromlott, ami megsebződött, azt meggyógyítsam, összeilleszem. Aztán még azt mondta a kis Jézus, add nekem azt a válaszodat, amit akkor mondtál, amikor az édesanyád megkérdezte, hogy miért tört össze a bögre. A kisfiú, akkor majdnem elsírta magát: a válaszomat? De akkor én hazudtam, azt mondtam, hogy a bögre leesett, pedig dühömben vágtam a földhöz. A kis Jézus azt mondta, tudom, azért jöttem, hogy mindent, amit az életben rosszul tettél, amit elrontottál, azt én megbocsássam, hogy fölemeljelek téged, hogy megtisztítsalak.

Isten ezért jött, leszállt az égből, hogy minket fölemeljen, azért jött, hogy üdvözítse a világot. Arra született meg ez a gyermek, hogy odaadja az életét a kereszten. A jászol alázata már a kereszt önfeláldozása felé mutat. Nem azért jött, hogy uralkodjon, hanem, hogy ő szolgáljon, odaadja az életét váltságul sokakért.

Fekete István jegyzi föl ezt az esetet. Betlehemest énekeltek, verseket mondtak szenteste délutánján. Házról-házra mentek és mindenütt kaptak elég sok adományt. Egy nagy zsákba gyűjtötték az ennivalót. Sőt pénzt is kaptak. Annyira belelkésedtek a gyerekek,

hogy átmentek a szomszéd falvakba is. Már telt múlt az idő, éjjel 11 óra felé járt. Őket a pénz annyira belekesztette, hogy mentek házról-házra tovább, pedig már benne voltak az éjszakában. Aztán nagy sokára hazaindultak. Felhős éjszaka volt. Egyetlen csillag sem látszott, hatalmas hó volt, derékig érő, és jeges szél fúj. A gyerekek hazafelé az úton eltévedtek, elveszítették az utat, és lassan az óriási hóban már alig tudtak menni. Újra és újra elestek. A kisebbek elkezdtek sírni. Azt mondták: jaj, megfagyunk. A nagyobb gyerekek is lassan elvesztették a reményt. S akkor a nagy kétségbeesésében az egyik fiú megszólalt, és azt mondta, térdeljünk le, és imádkozzunk. És minden gyermek ott a nagy hóban letérdelt. Hirtelen néma csend lett, és távolról meghallották a szelíd halk harangszót. A falujuk templomában megszólalt az éjfél misére hívó harang. Nagyon megörültek. Tudták akkor, hogy merre kell menni. Nem sokkal később meglátták a templom kicsi fényeit.

S Fekete István azt írja, hogy ha azóta az életben néha eltéveszttem az utat, és úgy érzem, hogy nincs tovább, akkor mindig eszembe jut ez a mondat, hogy térdeljünk le, imádkozzunk és ha meg tudom tenni, akkor újra hallom ezt a szelíd halk harangszót, ami jelzi, hogy merre kell mennem.

Hányszor megtörténik velünk is az életben, hogy elveszítjük az utat, úgy érezzük, hogy nincs tovább. Tudunk-e ilyenkor leborulni, meghallani az Isten szelíd halk hívogatását, aki azért lett emberré, hogy minket is fölemeljen és üdvözítsen. Az ünnep segít odafigyelni arra, ami igazán lényeges. Egy házassági

lelki napon fiatal asszony mesélte, aki talpig feketében volt. Kiderült, hogy nemrégiben halt meg a férje, rendkívül nehéz volt ennek az asszonynak végigélni ezt a napot, mert végig szerelemről és házasságról volt szó. S a végén mindenki hozzászólt, és ahogy ehhez az asszonyhoz kerül a szó ő is megszólalt, és kicsit a többi feleséghez intézte szavait, és azt mondta, hogy most ahogy a férjét elveszítette, bár az életük nagyon szép volt és gazdag volt, örömteli, de azért nagyon sok mindent másképpen lát. Például annyiszor gondol arra, hogy rengeteg mindent még a férjéért megtehetett volna, megkérdezhetett volna tőle. Annyi mindent szebben tehetett volna, annyira sajnálja, hogy ezt nem tette meg. Aztán még elmondta, hogy a férje kissé rendetlen ember volt. A ruháit itt-ott széthagyta, és ő annyit zsörtölődött vele, olyan sok napjuk ezzel telt el, hogy mindig szidta férjét, és ezt is annyira sajnálja. S azt mondta a többi feleségnek, hogy szeretetben legyenek nagyon nagyvonalúak és nagylelkűek, legyenek bőkezűek.

Az ünnep napjai talán minket is visszavezetnek a lényeghez, hogy legyen időnk az Istenre. Tudjunk előtte leborulni, és legyen időnk egymásra, legyünk nagylelkűek a szeretetben, tudjunk megbocsájtani, és bocsánatot kérni.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok kedves híveimnek 2019 karácsonyán kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket és békés, boldog újesztendőt.

Farkas Árpád lelkiatya

Böngészde

BIBLIA LATINA EGYMILLIÓ DOLLÁRÉRT

A Hargita Népe közéleti napilap ez év 224. számának utolsó oldalán egy érdekes történetre bukkantam, amelyet e lapszámában érdemesnek tartok falus társaimmal is megosztani. (Németh Sz.)

Több mint egymillió dollárért kelt el egy hamburgi árverésen egy Biblia latina, amely a mozgatható betűelemekkel való könyvnyomtatást feltaláló Johannes Gutenberg (1400–1468) nyomdájában készült.

Svájci magángyűjtő birtokába került a becses relikvia, az új tulajdonos 1,05 millió eurót fizetett az 1462-ben készült könyvritkaságért – jelentette be a Ketterer Kunst aukciósház szóvivője. Ez a legdrágább biblia, amelyet Németországban valaha elárvereztek.

Az aukciósház egymillió eurós leütési árral számolt. A Biblia latinát Gutenberg utódai, Johannes Fust és Peter Schöffer

készítették. A 481 lapból álló könyvet teljes egészében pergamenre nyomtatták, és Itáliában kapott színes és arany iniciálékat.

Utolsó oldalára pirossal írták rá a készítő nevét és az előállítás dátumát, ez az első impressum egy nyomtatott könyvben.

A Fust-Schöffer-féle bibliából kétszáz-kétszázötven készülhetett, mintegy kilencven maradt fenn, de legnagyobb részt töredékekben. Teljes egészében körülbelül húsz könyv van meg, és ezekből csak három található magántulajdonban, a többi könyvtárakban, levéltárakban őrzik. (MTA/dpa)

MOZGALMAS ESZTENDŐ UTÁN-ELŐTT

Év végi kiértékelő beszélgetés Borboly Csaba megyeelnökkel

Épülnek a megyei utak, folyamatosan fejlődik a megyei sürgősségi kórház Hargita megyében, és mindez a lakosság jólétét szolgálja. Elmondható, hogy mozgalmas év volt 2019, de annak ígérkezik 2020 is. A megvalósításokról, illetve a tervekről Borboly Csabát, Hargita Megye Tanácsának elnökét kérdeztük.

Nagy visszhangja volt a médiában is az úzvölgyi temető körül kialakult vitának. Melyek a legújabb lépések az ügyben?

– Fontos előrelépésnek számít az úzvölgyi temető körül kialakult vitában, hogy a Bákó megyei prefektus, Valentin Ivancea októberben két keresetet indított a közigazgatási bíróságon. Ezekben a perekben megtámadta a dormánfalvi tanács által kibocsátott 68/2019-es építkezési engedélyt, illetve a 29/2019-es és a 48/2019-es helyi tanácsi határozatot, amelyekkel Dormánfalva az úzvölgyi temetőt a település közbizonyába helyezte át. Ez a lépés olyan pozitív hozzáállásról árulkodik, ami nem volt jellemző jogelődjére, Maricica Luminița Coșa prefektusra, mindannak ellenére, hogy Csíkszentmárton és Hargita Megye Tanácsa több beadványban is kérte a közbelépést. Mi továbbra is azt mondjuk, amit eddig: be kell tartani a törvényeket, amelyek egyértelműen kimondják, hogy Úzvölgye Csíkszentmártonhoz tartozik, a dormánfalvi határozatok törvénytelenek, ennél fogva az úzvölgyi temetőben a dormánfalviak által a tavasszal végzett építkezési munkálatok is törvénytelenek. Bízunk a bíróság döntésében, amely végre rendezzi a román–magyar együttélés tekintetében kimondhatatlanul kártékony helyzetet, amely a temető körül kialakult.

Évek óta fennálló probléma Hargita megyében a túlszaporodott medvepopuláció okozta károk. Vannak újabb intézkedések a helyzet orvoslására?

– Hargita, Kovászna, Maros és Brassó megye közös frontot alkotnak a medveügyben, november 26-án, Hargita megyei kezdeményezésre aláírtunk egy petíciót, amelyet benyújtottunk az Európai Parlament petíciós bizottságához. Hargita Megye Tanácsa a hatáskörének megfelelően évek óta tesz lépéseket a medveprobléma megoldása érdekében, hiszen a Cioloș-kormány döntésének következményeként túlszaporodott medvepopuláció veszélyt jelenthet a háztartásokra, és sok esetben az emberi életre is. Idén Romániában a medvetámadások hét halálos áldozatot követeltek, Hargita megyében közel húsz

személy szorult sürgősségi ellátásra medvetámadás miatt. Ez elfogadhatatlan! Nem beszélve mindazokról a balesetektől, amelyeket a közutakon, vasúti síneken áthaladó medvék okoznak – ezek során megsérülnek emberek, megrongálódnak gépjárművek, és megsérülnek a medvék is. A környezetvédelmi minisztérium tétlensége elfogadhatatlan, éppen ezért azt kérjük Brüsszeltől, az Európai Parlament PETI bizottságához benyújtott petíció révén, hogy „bátorítsa” a romániai illetékeseket, a környezetvédelmi minisztériumot: vegyék komolyan a medvepopuláció túlszaporodása miatt kialakult rendkívül veszélyes helyzetet, és tegyék meg a szükséges lépéseket az emberi élet védelme érdekében.

Az elmúlt években prioritásként határozta meg Hargita Megye Tanácsa az útépitést. Milyen beruházásokat eszközöltek?

– Az elmúlt években soha nem látott fejlődés kezdődött a megyei utakon. Hargita Megye Tanácsánál lelkes csapat dolgozik az útépitésen, ami nem könnyű munka, sokszor évek munkája előzi meg a konkrét megvalósításokat. Az útépitéshez a pénzügyi háttér mellett fontosak a jó tervek, illetve az akarat és a támogatás a helyiek részéről. Útjaink megépítésével nemcsak településeinket kötjük össze, de Hargita megyét is a szomszédos megyékkel. Visszacsatoljuk a Solymosok vidékét Keresztúr térségéhez. Átjárhatóvá tettük a megyehatárt Kőröspatak és Erdőszentgyörgy között, de összekötjük Etéd és Siklód irányába, valamint Gyergyóremete felé is. EU-s alapokból építjük újjá megyénk déli úthálózatát, amely összeköt Kovászna megyével. De új utat nyitunk a Szent Anna-tó felé, és a Gyimesek vidékét is átjárhatóbbá tesszük, kialakítva egy körforgást a Békás-szoros, a Gyilkostó és Gyimesek között. Hosszú távra tervezünk, összekötjük Székelyföldet, és megtöltjük élettel az elnéptelenedő településeinket!

Nagyszabású beruházások valósultak meg, illetve továbbiakat terveznek a Csíkszeredai Megyei Sürgősségi Kórházban. Hogyan befolyásolja mindez az intézmény megítélését?

– Egyre több olyan szakorvos érkezik a megyei tanács által fenntartott kórházba, akinek köszönhetően új osztályok működnek. Ennek egyik látványos bizonyítéka, hogy a SMURD-helikopterek már nem járnak olyan sűrűn, egyre több esetet itthon is el tudnak látni. Az elmúlt években céltudatosan

fejlesztettünk, és ezt a munkát folytatjuk, jövőben már saját leszállópályája is lesz a kórháznak. A cél az, hogy a kórház néhány éven belül regionális klinikává váljon a lakosság minél korszerűbb ellátása érdekében. A kutatás és az oktatás terén együttműködünk a Sapientia egyetemmel. Új szakágak váltak elérhetővé, az orvosok idevonzását szolgálati lakások építésével, új eszközök beszerzésével és a nagymértékű beruházásainkkal sikerült elérnünk, növelve az intézmény jó hírnevét. Elmondhatjuk, hogy az ország egyik legdinamikusabban fejlődő kórháza a csíkszeredai. Bővítjük és korszerűsítjük a Sürgősségi Betegellátó Egységet, és különálló, új épületeket létesítünk a jelenleg Csíksomlyón és a város más pontjain működő osztályoknak. Mindez a jó csapatmunkának köszönhető, a hosszú távú

stratégiának, illetve a megyei tanács és a kórház vezetősége jó együttműködésének.

Mozgalmas év volt 2019, és annak ígérkezik a jövő év is. Milyen eredményekkel zárul az idei esztendő, illetve hogyan készülnek a következőre?

– Nehéz évünk volt, de bebizonyosodott, hogy a munkánk nem hiábavaló, és a közösség kiáll a jó ügyek mellett. A jövő év még munkásabb lesz, de bízom benne, hogy az összefogásnak ismét meglesz az eredménye. Van tennivaló, ami jó, hiszen a megoldott feladatok a közösség javát szolgálják. Folytatni kell a közösségszervezést, mozgalmak indítását, fórumok szervezését, hogy érezzék az emberek, tartoznak valahová, így hatékonyabban be tudjuk vonni őket a döntések előkészítésébe.

KÖSZÖNÖM A KARCFALVI ÉS A JENŐFALVI EMBEREK TÁMOGATÁSÁT!

Tisztelt karcfalviak és jenőfalviak! Köszönettel tartozom, amiért ilyen nagy számban elmentek november 10-én szavazni! Büszke vagyok közösségünk mostani eredményére, és büszke vagyok Önökre, hiszen Hargita megyében Karcfalva és Jenőfalva az élen járt a részvételben az államelnök-választás első fordulóján.

A választási kampányban sokan megkérdőjelezték annak szükségét, hogy jelöltet állítson az RMDSZ. Minden bizonnyal szükség volt erre. Egyrészt számunkra becsületbeli ügy, hogy 1996 óta ne maradjon ki közösségünk egyetlen államelnök-választásból sem. Másrészt nekünk mindig el kell mondani, és mindig be kell bizonyítani, hogy nem tekintünk magunkra másodrendű állampolgárokként. A romániai magyarok között jószívrrel vannak, akik el tudják vezetni ezt az országot!

Nézzük csak meg, hogy milyen választási programmal készültek ellenfeleim. Egyikük sem beszélt az ország jövőjéről – az újonnan államelnöknek visszaválasztott Klaus Iohannis sem –, vagy arról, hogy milyen szerepet kell betöltenie Romániának a régióban. Nincs elképzelésük arról, hogy melyek azok a fő területek, amelyekre érdemes lenne az ország fejlődését építeni – kevés ma a vízió, és több a háborúskodás. 30 év után sincs a román politikusoknak üzenetük a magyar közösség felé, legfeljebb annyit mondanak, hogy az etnikai kérdésen túl kell lépni – mintha ez valami lócitrom lenne, amin csak úgy át lehet lépni.

Jó szívvel állítom tehát, hogy sikeres évet zárunk, ami a választási kampányokat érinti. Most novemberben több szavazatot kaptunk a 2014-es választáshoz képest, a tavaszi európai parlamenti választáson pedig olyan eredményt értünk el, amihez fogható a 2000-es évek eleje óta nem tapasztaltunk. Közösségünk ma erősebb, egészségesebb, és ezért én nagyon hálás vagyok!

Ha Csíkkarcfalvára gondolok, és azokra a fejlesztésekre, amelyeket az elmúlt években véghez tudtunk vinni közösen – például a Székelyföldi Jégkorong Akadémia év elején felavatott orvosi és metodikai központja –, fíkcrcnyi aggodalom sem tölt el a következő esztendő kapcsán. Mert két újabb megmérettetés is következik, amin Szövetségünknek a magyar emberekkel közösen újból hely kell állnia.

Tavasszal önkormányzati, ősszel parlamenti választást szervezünk, a mi feladatunk pedig az, hogy világosan és érthetően elmondjuk: mit miért tettünk az elmúlt ciklusban. Azt, hogy nem kételkedünk a parlamenti együttműködési megállapodás helyességében, aminek köszönhetően például újra tudtuk indítani Marosvásárhelyen a római katolikus iskolát. De a megállapodás eredménye az is, hogy nem lehet az RMDSZ megkérdése nélkül létszám alatti magyar osztályokat, iskolákat bezárni vagy megszüntetni. De azt is hangsúlyozzuk, hogy miért volt tarthatatlan ez az egyezség azt követően, hogy a PSD nem rendezte az úzvölgyi katonatemető ügyét, vagy hogy miért döntöttünk úgy, hogy az elkövetkező évben egy-egy ügy mentén, amelyben megkérdenek bennünket, támogatjuk a PNL-t a parlamentben cserében azért, hogy ne csorbuljanak közösségünk jogai.

Az advent a várakozás időszaka: a családdal töltött percek, órák ünnepe, ami a karácsonnyal teljesedik ki csak igazán. Bár kihívásaink a 2020-as esztendőre mindenképp meghatározóak, én azt kívánom mindannyiunknak, hogy legyen ez a pár nap a szeretteinké, a pihenésé és a tervezésé.

Áldott karácsonyt, és megvalósításokban gazdag, boldog új esztendőt kívánok!

Kelemen Hunor

ÚJRA NEHÉZ ÉVET ZÁR AZ ÖNKORMÁNYZAT

Hasonlóan a 2018-as évhez, szűkös költségvetéssel indítottuk az idei évet. Helyzetünket az sem könnyítette, hogy csak áprilisban fogadta el a kormány a költségvetést.

Többnyire a megkezdett beruházásokat folytattuk, azonban több olyan projektünk van, amelyeken évek óta dolgozunk, de a fizikai megvalósításra még mindig nem kerülhetett sor. Ez főként a bürokratikus rendszernek köszönhető, amelyben dolgozunk.

Ezek közül egyik a **karcfalvi kultúrház felújítása**, amelyre komoly összeget nyertünk már több mint két éve, de még mindig a tervezési fázisnál tartunk. Mivel a megnyert összeg jelentős része a tűzvédelmi rendszer kiépítését foglalja magába, eléggé körülményes és időigényes a tűzoltósági engedélyek megszerzése, emiatt késik a felújítás megvalósulása.

Szorosan kapcsolódik a **kultúrház korszerűsítési projektjéhez** egy másik nyertes pályázat, amelyet a Helyi Fejlesztések Országos Programja (PNDL) finanszíroz, mivel többek között a karcfalvi kultúrotthon tűzoltósági engedélyének megszerzéséhez tűzcsapok elhelyezésére is szükség van. Szeretnénk 110 mm keresztmetszetű vízvezeték hálózatot kiépíteni a községközpontban, amely hálózatot a Bitykón elhelyezkedő 70 köbméteres víztartályból táplálnánk. A tömbház vízellátása céljából a '60-as években épített víztartály magaslati elhelyezkedéséből adódóan, valamint szivattyúk beépítésével megfelelő nyomást biztosíthatna a tűzcsapok helyes működéséhez.

A rendszer kiépítésével tűzvédelmi szempontból biztonságba helyezhetjük Karcfalva középületeit, és vendéglátó egységeit, beleértve a műjégpálya és a Székelyföldi Jégkorong Akadémia épületeit is. Kicsit előrébb jár ez a projekt, a kivitelező a tavasz beköszöntével várhatóan elkezdheti a megvalósítási munkákat.

Jól haladtunk Karcfalván a Dánfalva Karcfalva Szenttamás Önkormányzati Fejlesztési Társulás révén megnyert pályázat lebonyolításával, így **néhány utcát már aszfaltréteg borít**. Sajnos Jenőfalván csak a Borvíz utcában tudta a cég az első réteg aszfaltot elteríteni. Az Alsóhegy, Kósa, Árokköze, Balogáné és Mutató utcákban egy másik kivitelező fog dolgozni, aki azt ígérte, hogy már koratavasszal elkezdik az alapozási munkákat ezekben az utcákban.

Egy másik beruházással is lassan haladunk, amelyet szintén a DKSZ ÖFT pályázott meg sikeresen a román kormánytól több mint két éve, és amely szintén **a község utcáinak aszfaltozására irányul**. Jelenleg a közbeszerzés zajlik a tervezésre és a kivitelezésre. Az eddigi tapasztalatok alapján nem hisszük, hogy a jövő évben elkezdhetnénk a munkákat, de 2021-ben mindenképpen meg kell történnie az aszfaltozások. Ha mindkét projekt megvalósul, akkor gyakorlatilag Karcfalván és Jenőfalván nem marad olyan utca, amelyet ne burkolna aszfaltréteg.

Megemlítjük még azt az uniós projektet, amelynek keretében **a jenőfalvi múzeum meglévő kerítését felújítanánk**, illetve további **kerítésekkel választanánk el az iskolaudvartól**. A pályázat részét képezi még több **kisfilm** elkészítése is, amelyek hagyományos népi mesterségeket, szokásokat mutatnak be községünkben. A filmek nagy része elkészült, de a kerítések munkálataival várhatóan a jövő évben fogunk dolgozni.

Most jön három munkálat, amit el tudunk végezni az idén. Az első a ravatalozóval átellenben elhelyezkedő **első- és második világháborús emlékmű**, amelyet a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. jóvoltából, valamint saját forrásból készítettünk el. A második a **Madicsai út aszfaltozása** további 1,2 km-es szakaszon, amit a PNDL program keretében finanszírozott a román állam. A harmadik a **karcfalvi és jenőfalvi átjárók felújítása**, amely aszfaltozást, szalagkorlát felújítást, valamint közlekedési tábla cserét foglalt magába. Ezt saját forrásból finanszíroztuk.

Röviden ezekről az intézkedésekről, beruházásokról tájékoztatjuk lakótársainkat.

Végezetül a magunk és az önkormányzat képviselőtestülete, valamint a polgármesteri hivatal munkaközössége nevében kellemes karácsonyt és boldog új évet kívánunk Karcfalva és Csikjenőfalva minden lakójának!

Gábor Tibor és Szócs László

TÁJÉKOZTATÓ A SZEMÉTSZÁLLÍTÁS HELYZETÉRŐL

Még nincs egy éve, hogy a községi szemétszállítás új rendszerben működik, de ez alatt a rövid időszak alatt sok mindent megtapasztalhattunk. Sajnos az új módszerrel sem értük el azt, hogy mindenki számára előnyös legyen a rendszer. Továbbra is szükség van a tudatos, és felelős hulladékgazdálkodásra háztartáson belül is, vagyis, hogy ne dobáljunk bele válogatás nélkül minden szemétnak minősített holmit a szemetesbe, hanem gondosan válogassuk szét. A zöld hulladékot, vagyis a zöldség- gyümölcshéjat, falevelet stb. komposztáljuk (még mindig lehet ingyenesen igényelni komposztládát a polgármesteri hivatalnál), a szelektíven gyűjthető hulladékot a szemétszállító cégtől kapott átlátszó zsákba rakjuk. Ha így teszünk, akkor a szemeteskukába csak annyi szemét kerül, amennyi simán belefér.

Még mindig van, aki nem kötötte meg a szerződést az RDE Huron KFT-vel a háztartási hulladék elszállítására. Amennyiben nem köt szerződést, akkor a 52/2018-as számú helyi tanácshatározat értelmében a polgármesteri hivatalhoz kell befizesse a szemétdíjat, ami 10 lej/személy/hónap. Ha a céggel egyéni szerződést kötünk, akkor ez a díj 7,44 lej, vagyis jóval kevesebb. Ezért is érdemes megkötni a szerződést a szolgáltatóval.

A szemétszállítás programja megváltozott az új rendszerben, míg eddig havi két alkalommal került sor a hulladék elszállítására, az új rendszerben kéthetente viszik a szemetet. Így történhet meg, hogy olyan hónap is van, amikor három alkalommal van szemétszállítás.

A szelektív hulladékot mindig a hónap első péntekén szállítják, de úgy látszik ezt már megszokták a községlakók, hisz e hónap első péntekén is szép

számban álltak a kapuk előtt az átlátszó zsákok, tele újrahasznosítható hulladékkal.

Évente egy alkalommal kerül sor lomtalanításra (általában tavasszal), amikor a nagyméretű hulladékot is elszállítják gyakorlatilag mennyiségtől függetlenül a polgármesteri hivatal költségén. Ugyancsak évente egyszer szállítanak üveghulladékot, elektronikai hulladékot, illetve gumiabroncsokat. Ezek pontos időpontjairól a szemétszállító cég, illetve a polgármesteri hivatal értesíteni fogja a lakosságot, hogy senki ne maradjon le!

Sajnos a háztartási hulladék gyakori elszállítása mellett is akadnak még olyanok, akik inkább a természetet választják arra, hogy megszabaduljanak szemetüktől. Még mindig lehet látni a folyókban, patakokban, árkokban, erdőkben eldobált hulladékot! Nyomatékosan kérjük a lakosságot, hogy ne szennyezzék a környezetet a szemetükkel! Ha van olyan nagyméretű hulladéka, ami nem fér bele a szemeteskukába, várja meg a tavaszt, és a lomtalanítás alkalmával ingyenesen elszállítják azt!

Sajnos nagy gondot okoz a község közttereinek és utcáinak tisztántartása is. Főként a szülőket kérném, akiknek kiskorú gyermekük van, hogy hívják fel a figyelmet az édességek, és egyéb ennivalók csomagolóanyagainak megfelelő helyre való eldobására!

Szörnyű látványt nyújtanak a szeszesitalos üvegek szétdobálva a parkban és a játszótéren! Ezeket nyilvánvalóan nem a gyerekek dobálják szét, így kérem a felnőtteket is, hogy vigyázzunk községünk tisztaságára!

Nyilván mindannyian azt szeretnénk, hogy a mi életszínvonalunk is a nyugati országokéhoz hasonló legyen. Nos, ehhez az egyik fontos lépés a hulladékkal való felelős és tudatos gazdálkodás!

ISKOLAI VERSENYEK

Egy újabb sikeres pályázat eredményeként a 2019-2020-as tanévben is lehetőségünk adódott iskolai versenyek szervezésére.

Elsőként, október 10-én, a mesemondó versenyt tartottuk meg, ahol 32 mesemondót hallgathattunk meg. Szabó-Biró Brigitta magyar szakos tanárnő így nyilatkozott a verseny jelentőségéről: „Kányádi Sándortól amikor egy diák megkérdezte, hogy mi a vers, meglepettségében „visszadobta” a kérdést, és válaszként a következőt kapta: „A vers az, amit mondani kell”. Ugyanezt mondhatnánk a meséről is – a mese az, amit mondani kell –, hiszen eredetileg mindkettő szóbeli műfaj volt. A mesemondás ősi hagyományokhoz vezet vissza, mely minden kultúrában fellelhető; elsősorban társas munkaalkalmakkor hangzottak el, így alapvetően közösségi élményt nyújtottak: a mesélő és a hallgatóság közös élményét. Ezt a rítust, az ősi, közösségi élményt idéztük fel mi is a versenyen. Az elsődleges cél nyilván az volt, hogy jól érezzük magunkat, a másodlagos cél pedig az volt, hogy tanuljunk egy picit. A mesemondás mellett, hogy gyönyörködtet, a kommunikáció egyik formája is, ezért fejleszti a gyermek kommunikációs képességeit, a szókincsét, szóbeli kifejezőkészségét. A mesemondás és meshallgatás egyaránt segítik a szocializációt: a kultúránkba való belenevelést.”

November 8-án a VIII. „Jenőfalvi, csíkkarcfalvi...” népdalversenyre került sor, melyre 30 tanuló nevezett be. Miután mindenki megmutatta

tehetségét, egy meglepetés-vendéget köszönthettünk körünkben, Fodor Szilvia személyében. Ezt a csengő hangú csicsói lányt láthattuk-hallhattuk már a „Fölszállott a páva” tehetségkutató műsorban, de élőben még inkább elbűvölt mindenkit gyönyörű énekével. Az ő fellépését közös népdaltanulás követte. Fábíán Attila zene szakos tanár értékelőjében a következőket mondta: „Mint azt már jó ideje hangoztatják, kisebbségi megmaradásunk egyik legfőbb alapkőve az anyanyelv ismerete, szeretete és tisztelete. Azonban van egy nem kevésbé értékes zenei anyanyelvünk is, amelyet sokéves népdalkincsünk őriz a mai napig. A modern kor értékválságában egyre kopottabbá vált magyar népdalokat a fiatal generáció részben, vagy egyáltalán nem ismeri. Ezen felismerés fényében, iskolánk évente szervez népdalvetélkedőt helyi kisiskolásoknak, ahol nem is főként a versenyre, annál inkább a közös éneklés örömeire fektet lényegi hangsúlyt. Amint azt már máskor is hangsúlyoztam, a népdal nem csak versenyzésre való! A népdalt használni kell. A népdalok világa belső csendre, figyelemre tanít és megóv a modern világból tömegesen ránk zúduló szennytől.”

Iskolai versenyeinek harmadik, egyben utolsó fordulóján két szavalóversenynek is helyet adtunk.

Intézményünk tanulói jelentkeztek a **Kányádi Sándor Szavalóversenyre** és a **Vidám Versek Versenyére** is. Az előző évekhez hasonlóan, idén is a versmondásra neveztek be a legtöbben. Voltak, kik mindkét megmérettetésen helyet álltak, összesen 45 vers hangzott el. Jó volt látni

	MESEMONDÓ VERSENY	NÉPDALVERSENY	KÁNYÁDI SÁNDOR SZAVALÓVERSENY	VIDÁM VERSEK VERSENYE
Előkészítő osztály				
I. díj	Lukács Dániel	Bogács Linda	Bíró Anett	Gidró Alpár
II. díj	Győrfi Csaba	Bíró Anett	Gidró Csenge	László Bíborka
III. díj	Bíró Anett	Fazakas Bernadett	Gyenge Péter	Király Tamás, Lukács Dániel
I-II. osztály				
I. díj	Gidró Adorján, Gidró Vivien-Tamara	Gidró Adorján	Sugár Anett	Gidró Adorján
II. díj	Sugár Anett	Nagy Zsombor	Bíró András	Sugár Anett
III. díj	Tankó Barna	Sugár Anett	Gidró Adorján	Gidró Vivien
III-IV. osztály				
I. díj	Kedves Dóra	Márton Rebeka	Both-Kovács Nóra, Karda Jácinta	Gidró Gergő, Márton Mátyás, Márton Rebeka
II. díj	Both-Kovács Nóra	László Boglárka	Péter Bernadett	Both-Kovács Nóra
III. díj	Gidró Gergő	Albert László	Márton Rebeka	-
V-VIII. osztály				
I. díj	Rácz Izabella	Antal Apollónia, Farkas Brigitta	Márton Nóra	Márton Nóra
II. díj	Sugár Andor	Sugár Andor, Bartalis Dalma	Kurkó Orsolya	Kurkó Orsolya
III. díj	Zsók Endre	Gidró Tímea	Timár Barbara	Boér Márta
IV. díj	-	-	Rácz Izabella	-

a csillogó tekintetű iskolásainkat, öröm volt hallani tiszta szívekből fakadó verseket. Szász Csilla pedagógust interaktív foglalkozások vezetésére kértük fel. A nagyobbak vers-kollázst készítettek, a kicsik énekelve-táncolva-mókázva ismerték fel saját verseiket a feladatokban. Fekete Ottilia angol-magyar szakos tanárnő, ismertette a zsűrizés szempontjait, hasznos tanácsokkal és ismeretekkel látta el versmondóinkat: „A magyar vers hétszáz éves. Fennmaradásában fontos láncszem gyermekeink versmondása. A költő áldozatot hoz, hogy műve megszülethessen, de a vers csak akkor él tovább, ha van, aki olvassa, értse, átérezze, mondja, meghallgassa, szeresse.” A verseny végén a leggyakoribb hibákra is felhívta figyelmüket, majd megosztotta véleményét a közönséggel: „Öröm volt megtapasztalni a mai napon, hogy kicsik és nagyok átéléssel, lelkesen szavaltak. Kívánom, hogy továbbra is életük fontos része, öröm- és fényforrás legyen a vers. Remélem, hogy a magyar költészet kincseshányójából egyre több diák fog meríteni.”

A versenyek díjazottjai a fenti táblázatban láthatóak.

Köszönjük a *Hargita Megye Tanácsának*, a *karcfalvi Larix és a jenőfalvi Tercs Közbirtokosságoknak*, a *Csorgó Ifjúsági Szervezet elnökének és névtelenséget kérő támogatóinknak*, hogy lehetővé tették az iskolai versenyek megszervezését. Segítségükkel összesen 178 könyvet osztottunk ki a gyerekeknek. Köszönettel tartozunk *Karcfalva Község Helyi Tanácsának* is, hogy biztosította számunkra a művelődési otthon nagytermét. Hála és köszönet jár *Ágoston Andrea*, *Dobos Melinda*, *Fábián Attila*, *Fekete Ottilia*, *Gábor Emília*, *Kozma Anna*, *Szabó-Bíró Brigitta* és *Tankó Barbara* zsűritagoknak a versenyek kiértékeléséért, a szakszerű véleményezésért. A Mártonffy György Általános Iskola pedagógusai - *Váncsa Éva*, *Korpos Katalin*, *Gidró Klementina*, *Székely Beáta*, *Horváth Ilona* - kiemelten fontosnak tartották a versenyeket, felkészítették a gyerekeket, mindenben a segítségünkre voltak. Ezúton mondunk nekik is köszönetet.

Ambrus Irma és Antal Etelka szervezők

BARANGOLJUNK SZÉKELYFÖLDÖN

Szabadságharcosok nyomában

A karcfalvi Mártonffy György Általános Iskola hetedik és nyolcadikos diákjainak egy csoportja november hetedikén, a „**Barangoljunk Székelyföldön**” elnevezésű program keretében, '48-as szabadsághősök nyomában járt a Nyergestetőn, illetve Felső-Háromszéken.

A fő úticéljaink: **Nyergestető, Csernáton, Gelence és Kézdivásárhely** voltak.

Tizennégy diák vett részt ezen a programon, név szerint: **Antal Apor, Gyenge Szabolcs, Kelemen Ákos, Kurkó Orsolya és Mészáros Apolka** a VII. A. osztályból, a VIII. osztályból pedig: **Antal Beáta, Dobos Ádám, Gegő Tímea, Kristály Arnold, Kristály Ágoston, Márton Noémi, Mihály Edina, Onodi Szabina és Miklós Beatrix.**

- ▶ Első megállónk a **Nyergestető** volt, miután felkerestük a '48-as szabadsághősök emlékművét, ellátogattunk a Nyergestető Történelmi Kávéházba is. Itt Borbély András a kávéház vezetője érdekes, rendhagyó történelem órát tartott.
- ▶ Ezután **Kézdivásárhely** következett. Gábor Áron szobránál közös fotót készítettünk, tisztelegve a híres ágyúöntő mester emléke előtt. Besétáltunk egy-két udvartérre is, melyek Kézdivásárhely jellegzetességének számítanak, ugyanis ezek az udvarterek unikumok. Jelenleg ehhez hasonló, emberkéz alkotta településformák összességükben tudtommal nem láthatók Erdélyben, főleg jó állapotban, melyeket ma utca gyanánt használnak, és az udvarterek belső épületeit családok népesítik be. Kézdivásárhelyen 1960-ban még 71 udvartér létezett, számuk a városalakítások során csökkent, de jelenleg is több mint 60 a száma azoknak a sikátorszerű keskeny

utcácskáknak, melynek neve udvartér: utca is és udvara is annak a családi háznak, amely ott található.

- ▶ Ezt követően betekintést nyertünk a **Szentkereszthy Alapítvány** életébe, majd a Süti Édenben elfogyasztott mindenki egy-egy különleges süteményt. Sütés után **Gelence** irányába tartottunk, ahol egy középkori templomot néztünk meg, amit a helyi nyugalmazott harangozó néni mutatott be. Megtudtuk tőle, hogy a templomhajó csodálatos falkép együttesét négy mester készítette 1300 körül. A Szent László-legendá elevenedik meg rajta, melynek jelenetei: **Szent László fogadalma, Indulás a harcba, Az ütközet, A kun üldözése, A párviadal, A kun lefejezése.** A gelencei Szent László-legendá ábrázolása a legrégebbi és legértékesebb erdélyi freskók egyike.

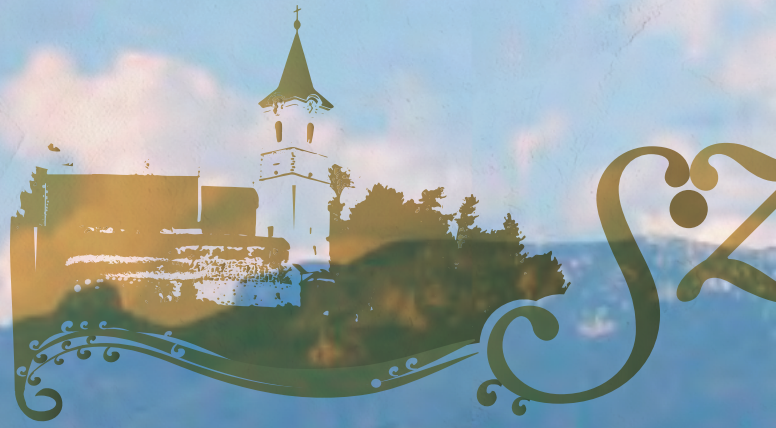
- ▶ Legutolsó megállónk **Csernáton** volt. Itt a **Haszmann Pál Múzeumban** tettünk egy tartalmas időbeli körutazást. Megcsodáltuk a háromszéki népi építészet sajátosságait, a rádiómúzeumot, a kályhamúzeumot. A skanzen egyik legértékesebb gyűjteménye a régi mezőgazdasági szerszám- és gépkiállítás, amely Háromszék gazdálkodásának múltját mutatja be.

Az iskola munkaközössége részéről idén Babos-Darvas Annamária aligazgató és Gábor Emília könyvtáros néni kísért el bennünket, Gidró Tibor sofőr bácsi pedig akadálymentesen vette a kilométereket. Ezzel véget is ért egy újabb remek kaland.

Nagyon jól éreztük magunkat. Köszönjük, hogy ott lehetünk, és csodás élményekben lehetett részünk.

Miklós Beatrix
VIII. osztály

20

Január

Sz 1 *Fruzsina*
Cs 2 *Ábel*
P 3 *Genovéva, Benjámín*
Sz 4 *Titusz, Leona*
V 5 *Simon*
H 6 *Boldizsár*
K 7 *Attila, Ramóna*
Sz 8 *Gyöngyvér*
Cs 9 *Marcell*
P 10 *Melánia*
Sz 11 *Ágota*
V 12 *Ernö*
H 13 *Veronika*
K 14 *Bódog*
Sz 15 *Lóránt, Lóránd*
Cs 16 *Gusztáv*
P 17 *Antal, Antónia*
Sz 18 *Piroska*
V 19 *Sára, Mária*
H 20 *Fábián, Sebestyén*
K 21 *Ágnes*
Sz 22 *Vince, Artúr*
Cs 23 *Zelma, Rajmund*
P 24 *Timót*
Sz 25 *Pál*
V 26 *Vanda, Paula*
H 27 *Angelika*
K 28 *Károly, Karola*
Sz 29 *Adél*
Cs 30 *Martina, Gerda*
P 31 *Marcella*

Február

Sz 1 *Igánc*
V 2 *Karolinia, Aida*
H 3 *Balázs*
K 4 *Ráhel, Csenge*
Sz 5 *Ágota, Ingrid*
Cs 6 *Dorottya, Dóra*
P 7 *Tódor, Rómeo*
Sz 8 *Aranka*
V 9 *Abigél, Alex*
H 10 *Elvira*
K 11 *Bertold, Marietta*
Sz 12 *Livia, Lídia*
Cs 13 *Ella, Linda*
P 14 *Bálint, Valentin*
Sz 15 *Kolos, Georgina*
V 16 *Julianna, Lilla*
H 17 *Donát*
K 18 *Bernadett*
Sz 19 *Zsuzsanna*
Cs 20 *Aladár, Álmos*
P 21 *Eleonóra*
Sz 22 *Gerzson*
V 23 *Alfréd*
H 24 *Mátyás*
K 25 *Géza*
Sz 26 *Edina*
Cs 27 *Ákos, Bátor*
P 28 *Elemér*
Sz 29

Március

V 1 *Albin*
H 2 *Lujza*
K 3 *Kornélia*
Sz 4 *Kázmér*
Cs 5 *Adorján, Adrián*
P 6 *Leonóra, Inez*
Sz 7 *Tamás*
V 8 *Zoltán*
H 9 *Franciska, Fanni*
K 10 *Illdikó*
Sz 11 *Szilárd*
Cs 12 *Gergely*
P 13 *Krisztián, Ajtony*
Sz 14 *Matild*
V 15 *Kristóf*
H 16 *Henrietta*
K 17 *Gertrúd, Patrik*
Sz 18 *Sándor, Ede*
Cs 19 *József, Bánk*
P 20 *Klaudia*
Sz 21 *Benedek*
V 22 *Beáta, Izolda*
H 23 *Emőke*
K 24 *Gábor, Karina*
Sz 25 *Iré, Irisz*
Cs 26 *Emánuel*
P 27 *Hajnalka*
Sz 28 *Gedeon, Johanna*
V 29 *Augusta*
H 30 *Zalán*
K 31 *Árpád*

Április

Sz 1 *Hugó*
Cs 2 *Áron*
P 3 *Buda, Richárd*
Sz 4 *Izidor*
V 5 *Vince*
H 6 *Vilmos, Biborka*
K 7 *Herman*
Sz 8 *Dénes*
Cs 9 *Erhard*
P 10 *Zsolt*
Sz 11 *Leó, Szaniszló*
V 12 *Gyula*
H 13 *Ida*
K 14 *Tibor*
Sz 15 *Anasztázia, Tas*
Cs 16 *Csongor*
P 17 *Rudolf*
Sz 18 *Andrea, Ilma*
V 19 *Emma*
H 20 *Tivadar*
K 21 *Konrád*
Sz 22 *Csilla, Noémi*
Cs 23 *Béla*
P 24 *György*
Sz 25 *Márk*
V 26 *Ervin*
H 27 *Zita*
K 28 *Valéria*
Sz 29 *Péter*
Cs 30 *Katalin, Kitti*

Május

P 1 *Fülöp, Jakab*
Sz 2 *Zsigmond*
V 3 *Tímea, Irma*
H 4 *Mónika, Flórián*
K 5 *Györgyi*
Sz 6 *Ivett, Frida*
Cs 7 *Gizella*
P 8 *Mihály*
Sz 9 *Gergely, Léna*
V 10 *Ármin, Pálma*
H 11 *Ferenc*
K 12 *Pongrácz*
Sz 13 *Szervác, Imola*
Cs 14 *Bonifác*
P 15 *Zsófia, Szonja*
Sz 16 *Mózes, Botond*
V 17 *Paszka*
H 18 *Erik, Alexandra*
K 19 *Ivó, Milán*
Sz 20 *Bernát, Felícia*
Cs 21 *Konstantin*
P 22 *Júlia, Rita*
Sz 23 *Dezso*
V 24 *Eszter, Eliza*
H 25 *Orbán*
K 26 *Fülöp, Evelin*
Sz 27 *Hella*
Cs 28 *Emil, Csanád*
P 29 *Magdolna*
Sz 30 *Janka, Zsanett*
V 31 *Angéla, Petronella*

Június

H 1 *Tünde*
K 2 *Kármén, Anita*
Sz 3 *Klotild*
Cs 4 *Bulcsú*
P 5 *Fatime*
Sz 6 *Norbert, Cintia*
V 7 *Róbert*
H 8 *Medárd*
K 9 *Félix*
Sz 10 *Margit, Gréta*
Cs 11 *Barnabás*
P 12 *Villő*
Sz 13 *Antal, Anett*
V 14 *Vazul*
H 15 *Jolán, Vid*
K 16 *Jusztin*
Sz 17 *Laura, Alida*
Cs 18 *Arnold, Levente*
P 19 *Gyárfás*
Sz 20 *Rafaél*
V 21 *Alajos, Leila*
H 22 *Paulina*
K 23 *Zoltán*
Sz 24 *Iván*
Cs 25 *Vilmos*
P 26 *János, Pál*
Sz 27 *László*
V 28 *Levente, Irén*
H 29 *Péter, Pál*
K 30 *Pál*

székesszói

20

Fotó: Ádám Gyula

Július Augusztus Szeptember Október November December

Sz 1	Tihamér, Annamária	Sz 1	Boglárka	K 1	Egyed, Egon	Cs 1	Malvin	V 1	Marianna	K 1	Elza
Cs 2	Ottó	V 2	Lehel	Sz 2	Rebeka, Dóra	P 2	Petra	H 2	Achilles	Sz 2	Melinda, Vivien
P 3	Kornél, Soma	H 3	Hermína	Cs 3	Hilda	Sz 3	Helga	K 3	Győző	Cs 3	Ferenc, Olívia
Sz 4	Ulrik	K 4	Domokos, Dominika	P 4	Rozália	V 4	Ferenc	Sz 4	Károly	P 4	Borbála, Barbara
V 5	Emese, Sarolta	Sz 5	Krisztina	Sz 5	Viktor, Lőrinc	H 5	Aurél	Cs 5	Imre	Sz 5	Vilma
H 6	Csaba	Cs 6	Berta, Bettina	V 6	Zakariás	K 6	Brúnó, Renáta	P 6	Lénárd	V 6	Miklós
K 7	Appolónia	P 7	Ibolya	H 7	Regina	Sz 7	Amália	Sz 7	Rezső	H 7	Ambrus
Sz 8	Ellák	Sz 8	László	K 8	Mária, Adrienn	Cs 8	Koppány	V 8	Zsombor	K 8	Mária
Cs 9	Lukrécia	V 9	Emőd	Sz 9	Ádám	P 9	Dénes	H 9	Tivadar	Sz 9	Natália
P 10	Amália	H 10	Lőrinc	Cs 10	Nikolett, Hunor	Sz 10	Gedeon	K 10	Réka	Cs 10	Judit
Sz 11	Nóra, Lili	K 11	Zsuzsanna, Tiborc	P 11	Teodóra	V 11	Brigitta	Sz 11	Márton	P 11	Árpád
V 12	Izabella, Dalma	Sz 12	Klára	Sz 12	Mária	H 12	Miksa	Cs 12	János, Renátó	Sz 12	Gabriella
H 13	Jenő	Cs 13	Ipoly	V 13	Kornél	K 13	Kálmán, Ede	P 13	Szilvia	V 13	Luca, Otília
K 14	Őrs, Stella	P 14	Marcell	H 14	Szeréna, Roxána	Sz 14	Helén	Sz 14	Aliz	H 14	Szilárda
Sz 15	Henrik, Roland	Sz 15	Mária	K 15	Enikő, Melitta	Cs 15	Teréz	V 15	Albert, Lipót	K 15	Valér
Cs 16	Valter	V 16	Abrahám	Sz 16	Edit	P 16	Gál	H 16	Ödön	Sz 16	Etelka, Aletta
P 17	Endre, Elek	H 17	Jácint	Cs 17	Zsófia	Sz 17	Hedvig	K 17	Hortenzia, Gergő	Cs 17	Lázár, Olimpia
Sz 18	Frigyes	K 18	Ilona	P 18	Diána	V 18	Lukács	Sz 18	jenő	P 18	Augusztina
V 19	Emília	Sz 19	Huba	Sz 19	Vilhelmina	H 19	Nándor	Cs 19	Erzsébet	Sz 19	Viola
H 20	Illés	Cs 20	István	V 20	Friderika	K 20	Vendel	P 20	Jolán	V 20	Teofil
K 21	Dániel, Daniella	P 21	Sámuel, Hajna	H 21	Máté, Mirella	Sz 21	Orsolya	Sz 21	Olivér	H 21	Tamás
Sz 22	Magdolna	Sz 22	Menyért, Mirjam	K 22	Móric	Cs 22	Előd	V 22	Cecília	K 22	Zéno
Cs 23	Lenke	V 23	Bence	Sz 23	Tekla	P 23	Gyöngyi	H 23	Kelemen, Klementina	Sz 23	Viktória
P 24	Kinga, Kincső	H 24	Bertalan	Cs 24	Gellért, Mercédesz	Sz 24	Salamon	K 24	Emma	Cs 24	Ádám, Éva
Sz 25	Kristóf, Jakab	K 25	Lajos, Patrícia	P 25	Eufrozina, Kende	V 25	Blanka, Bianka	Sz 25	Katalin	P 25	Eugénia
V 26	Anna, Anikó	Sz 26	Izso	Sz 26	Jusztina	H 26	Dömötör	Cs 26	Virág	Sz 26	István
K 27	Olga, Liliána	Cs 27	Gáspár	V 27	Adalbert	K 27	Szabina	P 27	Vigil	V 27	János
H 28	Szabolcs	P 28	Ágoston	H 28	Vencel	Sz 28	Simon, Szimonetta	Sz 28	Stefánia	H 28	Kamilla
Sz 29	Márta, Flóra	Sz 29	Beatrix, Erna	K 29	Mihály	Cs 29	Nárcisz	V 29	Taksony	K 29	Tamás, Tamara
Cs 30	Judit, Xénia	V 30	Rózsa	Sz 30	Jeromos	P 30	Alfonz	H 30	András, Andor	Sz 30	Dávid
P 31	Oszkár	H 31	Erika, Bella			Sz 31	Farkas			Cs 31	Szilveszter

ROMÁN KOMMUNIKÁCIÓS PROGRAMOK A FELCSÍK KISTÉRSÉGBEN

A román nyelv fontosságára hívja fel a figyelmet Felcsík Kistérségi Társulás számos programja, melyekkel megpróbáltunk hozzájárulni ahhoz, hogy a felcsíki diákok hatékonyabban tudjanak román nyelven kommunikálni. Román programjainkat rendszeresen és immár a harmadik éve megszervezzük a térség gyermekeinek, táborok és felkészítők formájában.

ROMÁN KOMMUNIKÁCIÓS TÁBOROK

Az idén négy korosztálynak szerveztünk román tábort, az I-II., III-IV., V-VII. és VIII. osztályosoknak. A táborok helyszíne a Mártonffy György Általános Iskola volt, a III-IV. osztályosok ottalvós román tábora kivételével, amely az idén Marosfőn kapott helyet.

A felcsíki településekről 120 gyermek vett részt a román kommunikációs táborainkban, ebből 15 karcalvi és jenőfalvi diák.

A táborok programjaiban sok játékos és non-formális foglalkozás szerepelt, amelyet a megbízott tanár csoport a résztvevők életkorának figyelembe vételével állított össze.

ROMÁN FELKÉSZÍTŐ A FELCSÍKI NYOLCADIKOS DIÁKOKNAK

Több mint 100 diák vett részt a 2018-2019-es tanévben a felcsíki nyolcadikosoknak szervezett felkészítőkön, melynek keretében lehetőségük volt felkészülni a kisérlettségi vizsgára román nyelvből.

A felkészítők az eddigi évekhez hasonlóan, idén is két központban zajlottak, Madéfalván és Csíkszentdomokoson, két csoportban. A programban Csicsótól Balánbányáig minden településről jöttek diákok, Karcfalváról az idei felkészítőn 10 diák vett részt. A program végén felmért legügyesebb diákokat megajándékoztuk egy egyhetes tengerparti nyaralással. Karcfalváról Farkas Zsófia és Tankó Terézia-Sára részesült a díjmentes kirándulásban.

Bogács Angyalka-Klára

Iskolásoknak, de másoknak is...

ARANYKÖPÉSEK DIÁKOK DOLGOZATAIBÓL

A hajó a jéghegynak ütközött, és elsüllyedt a Duna közepén...
Innen gyalog folytatták útjukat.
*

Amíg Madách a börtönben sínylődött, felesége romlásnak indult.
*

IV. Béla a tatárjárás után a kihalt nép pótlásáról személyesen gondoskodott.
*

A századfordulón Ady termékenyítette meg a tudósokat.
*

Arany János 1817-től 1822-ig született.
*

Rákóczi Ferenc úgy halt meg, hogy befulladt a Rodostóba.

Arany János a velszi bárdokkal sújtott le a Habsburg-házra.
*

Zrínyinek csak fél szeme volt, ám ez nagyon zavarta a csatákban.
*

A hős holtan esett össze. Ezt később nagyon sajnálta, de akkor már nem volt mit tennie.
*

Kolumbusz háromszor indult útnak, bár a második útján meghalt.
*

A középkori lovagok a lovagi tornákon mindig egy hölgyet tűztek maguk elé.
*

A cápa jellemzése: Embert nem eszik, de nem lehet benne bizni.

ŐRTŰZ SZÉKELYFÖLD AUTONÓMIÁJÁÉRT

Október utolsó vasárnapján ismét fellobbant az őrtűz a külső kőkeresztnél Székelyföld Autonómiájáért. Ezt a napot a Székely Nemzeti Tanács Székelyföld Autonómiájának Napjává nyilvánította 2016-ban, és azóta minden évben fellobbannak az őrtűzek a székelyföldi településeken, jelezve a székely nép igényét a területi autonómiára.

Az előző évhez hasonlóan nagyon szép idő volt, ennek is köszönhető, hogy szép számmal vettek részt a községbeliek az eseményen.

A felvezető után a helyi fúvószenekar tagjai eljátszották a himnuszokat, valamint néhány alkalomhoz illő művet. Kellemes volt az idő, egy kis forralt bor mellett kötetlen beszélgetések alakultak ki.

Az őrtűzgyújtás jó hangulatban zajlott, közösségformáló erejét mindannyian éreztük.

A szervezésben aktívan részt vett néhány karcfalvi és jenőfalvi fiatalember. A szükséges fát a két közbirtokosság biztosította. A rendezvény biztonságáról az önkéntes tűzoltók gondoskodtak. Ezúton mondok köszönetet a fenti személyeknek a segítségért, illetve mindazoknak, akik részt vettek az eseményen.

Szócs László

Jegyzet

KÖRÜLÖTTÜNK FOROG A VILÁG!

- ezt látjuk, érezzük napjainkban. De nekünk a világ az itthont jelenti, a házat, az utcát, ahol élünk, dolgozunk. Talán nincs olyan nap, hogy a figyelmes szemlélő ne fedezze fel valami újat, érdekeset körülöttünk. Legutóbb például az orvosi és metodikai központ helybelieknek nyújtott szolgáltatásairól értesülhettünk.

JÓ ITTHON LENNI! A fiatalnak, mert alkotni, haladni akar, s ha néha egy-egy kitérővel is, de igyekszik maga körül megteremteni a létfenntartásához szükséges feltételeket. Öröm látni, ahogyan szépítik környezetüket, házaikat, gondozzák mezőgazdasági területeiket. Gyermekzsivaj az iskolák körül, vagy a traktorok zúgása jelenti az életet körülöttünk. Kevés az a porta, ahol ne lenne mozgás, életösztön, akárcsak a közösségi élet más területein. Gyakorlati példák az egyházi megnyilvánulások, az iskolai rendezvények, vagy a sport terén történő események. Kijelenthetjük, hogy a fiatal nemzedék valahogy beleszületik ebbe az állandó körforgásba és az elődeik által megalkotott világba is.

Szokás mondani, hogy minden kornak megvan a maga szépsége, de hitet, bátorságot, erőt meríteni az idősektől bölcs dolog. Élettapasztalatuk mindig biztatóan hat a jelen megvalósításai felé.

Valószínű, erre gondoltak a közbirtokosság és a polgármesteri hivatal vezetői, amikor az idén is, október végén – a nagymise után – rövid ünnepség keretében köszöntötték idős és beteg falus társaikat, rögtönzött ÉLŐ NÉPZENÉVEL örvendeztetve meg a jelenlévőket. Ezt a figyelmességet azonban az előrehaladott korúaknak is értékelni kellene, ami az említett esetben nem nagyon nyilvánult meg. Idő előtt többen – főleg az asszonyok – szó nélkül hamar „leléptek” az ünnepségről. Amikor a szervezők lelküket is bele tették, hogy kellemes perceket szerezzenek az időseknek, nem volt helyes a „komámasszony, ha te mensz, én es mejek” karonfogósi alkalmazása. Ha örömmel tisztelnek meg minket, hálásabban viszonzzuk mi is!

Németh Szilveszter

KULTURÁLIS ESEMÉNYEK KÖZSÉGÜNKBEN

Tisztelt karcfalvi és jenőfalvi közönség!

A marosvásárhelyi **Hahota Színtársulat** jó szokásához híven újra jelentkezik szilveszteri kabaré-előadásával, sokunk örömére. A **“Megáll az ész”** című előadás bemutatójára községünkben január 13-án, hétfőn este 7 órától kerül sor a karcfalvi művelődési ház előadótermében.

Fellépnek: *Puskás Győző, Kelemen Barna, Gönczi Katalin, Cseke Péter, Székely M. Éva, Halmágyi Éva, Szőlősi P. Szilárd és Gáll Ágnes, énekel: Bodoni Ildikó, rendező: Kovács Levente.*

A jókedvet garantálja a *Hahota Színtársulat*, élén *Puskás Győzővel!*

Jön a **Gruppen-Hecc** is!

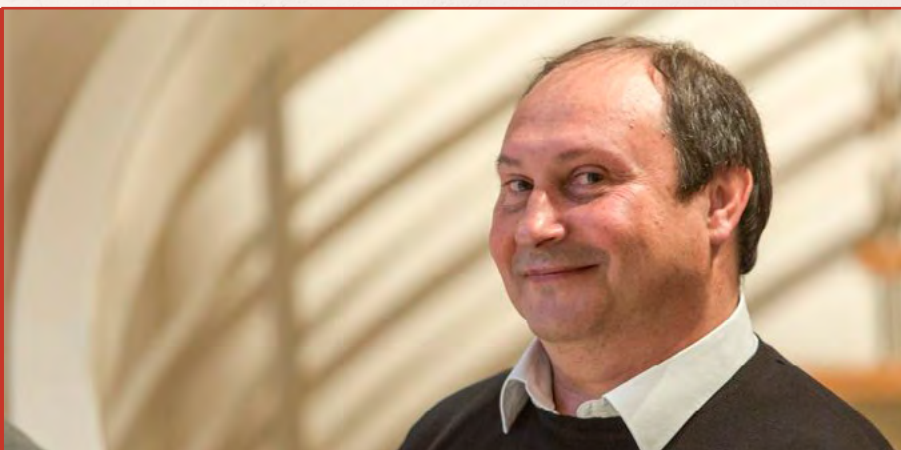
Mert jönni szokott... Mert várják... Mert kíváncsiak: vajon az idén mit talált ki azért, hogy nevetve váljunk meg az ősztendő összes nyomorúságától, visszasságától?

2020. február 7-én, pénteken, este 7 órától mutatja be szilveszteri kabaré-előadását Karcfalván, a művelődési ház előadótermében. A Gruppen-Hecc Színtársulat előadásáról 2020. január elején bővebb információkat közlünk.

Kozma Anna

Lapzártakor értesültünk,

hogyan a népeletet ábrázoló fényképeiért **Ádám Gyula** fotóművészt Szóts István díjjal jutalmazta a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) Film-és Fotóművészeti tagozata. A díjat december 3-án a Pesti Vigadóban személyesen vehette át a művész, elismerésként a moldvai és gyimesi csángó illetve a székelyföldi és a szórványban élő magyar emberek életét megörökítő fotográfiai munkájáért.

TUDJA-E, HOGY...

- ▶ Fejlődése során az írás legalább hat fokozaton ment át. A legrégebb a képirás, amelyből kifejlődött a fogalomírás, majd a szó- illetve a szótagírás, a szójelek használata és végül a betűírás.
- ▶ A mai ábécé őstét a föníciaiak találták fel, amely 22 betűből állt. A székelyföldi rovásírás emlékek a XV. század második feléből és a XVI. század első feléből maradtak fenn.
- ▶ Mai számjegyeink alakja indiai eredetű. Európába az arabok révén kerültek a X. században. Elterjedésüket a XVI. század közepétől számíthatjuk.
- ▶ Az Akadémia elnevezés az ókori Athén melletti Akademosz liget nevéből származik, ahol Platon oktatta tanítványait. A Líceum elnevezés pedig ugyancsak az athéni Lúkeion kertjéről, amely latinosan lyceum. A Gimnázium szó ugyancsak görög eredetű, amely valamikor a testnevelést szolgálta.
- ▶ A ceruza őse az ón és ólom összeolvasztásából készült rudacska, az író ón volt, ahonnan az iron szó származik. A grafitceruza csak a XVII. században terjedt el.
- ▶ A radírgumit Pristley angol vegyész találta fel 1770-ben.
- ▶ Az osztály és tanórarend bevezetése az oktatásban Comenius nevéhez fűződik, aki több évig a sárospataki iskolában tanított. Nevéhez fűződik a szemléltető oktatás első nagy kézikönyve, A látható világ képekben. (N.Sz.)

ELKELNE EGY KIS SEGÍTSÉG!

Amint kiderült a három év folyamán, nem sikerült megnyitni a falumúzeumot a nagyközönség előtt, nagyon, de nagyon lassan tudunk „életet lehelni” bele. Elvéve történnék ugyan adományozások, de még mindig nem sikerült berendezni a jenőfalvi iskola udvarán álló, tökéletes helyszínül szolgáló tájházat, falumúzeumot, holott a népi kultúra ismerete általános műveltségünk szoros tartozéka lenne. Közösségünk felelősséggel tartozna a rájuk bízott értékekért. Mindez nem kis feladat, amint az elmúlt évek is bizonyították, de még mindig reménykedhetünk abban, hogy kellő hozzáállás és jóindulat, kötelességtudat birtokában nem lehetetlen, hogy megvalósuljon a község összefogásával egy komoly értéket képviselő falumúzeum berendezése és közszemlére bocsájtása.

Sajnálattal vesszük tudomásul, hogy jelképes összegért sok értéket kivittek már a faluból, de még mindig a padláson, a színek alatt, a csűrben, a pincékben sok értékes tárgyat őriznek, féltegetnek az idős hozzátartozóink, és rábízák a fiatalokra, hogy tegyenek vele belátásuk szerint. Sajnos ennek majdnem minden esetben rossz vége lesz, akár tűz martalékvá válik, vagy a szemébe kerül, esetleg eladják a még használható értékes darabokat. Nagy hiba. Éppen azért, mert annyira távolodunk, és változik az értékrend napjainkban hagyományainkat illetően, kötelességünknek kell éreznünk, hogy megtartsuk itthon maradt értékeinket.

Vannak emberek, akik fontosnak tartják, hogy örökölt, régi tárgyaik jó, biztonságos helyre kerüljenek, ne pedig elkallódjanak! Névszerint: Gábor Veronika, Fülöp László és Fülöp Aranka, Bács Károly és Bács Mária, ők háztáji eszközöket, tárgyakat, konyhai eszközöket, ruhaneműt és népi mesterségekhez használatos eszközöket adományoztak, mint például szövőszék, tekerőlevél, guzsaly, mérleg, gyertyatartó, falikép, tekenyő, hordozós lámpa, szenes vasaló, zeke, rokolya, kötény, csizma s még sorolhatnám. Mesélni is lehet múltbéli dolgokról. Megtudtam például, hogy a bőrbocskort, ami bivalybőrből készült, kereskedelemben nem használták, „prémondába” (teljesítmény pótlékba) kapták az erdővágók, nem használták munkájuk során, hanem továbbadták anyagiak ellenében a suszternek. Miután vízben

megáztatták megduzzadt, így ki tudták egyenesíteni. Nagyon kemény bőrről lévén szó, cipők talpára használta a cipész, faszeggel szegezte fel, többnyire „félalpat” cseréltek ezzel a bőrrrel. Még több információ, azt is megtudtuk, hogy „vakisának” hívták azt a rokolyát, amelyet barna, fekete és tintakék színekből szőttek, ugyanis nem volt benne élénk szín, mint a piros, zöld, Vakisa . . . ez olyan egyértelmű és mégsem tudunk róla!

Ezúton kérjük tisztelettel a segítségét minden szépkorú, felelősségteljes személynek, aki bármilyen módon, akár adományával, akár szóbeli emlékeivel, képekkel, vagy egyéb szemléltető eszközökkel, tanáccsal, vagy egy használható ötlettel hozzá tud járulni a gyűjtéshez, tegye meg bizalommal. Az érdeklődő lelkes fiatalokat pedig kérni szeretnénk, hogy szabadidejének egy kevéske részét töltsse a köz érdekében önkéntes munkával, akár a gyűjtésből is kiveheti a részét, így felelősséget vállalva a saját gyökereik ápolásában, a maguk szépérezése és értékrendszere fejlesztésének érdekében.

Az így összegyűjtött anyag feldolgozásra, redszerezésre és leltárba kerül szakemberek segítségével. Minden kiállított termék címkét kap, az adományozó személy adatait, nevét, születési évét, esetleg egy rövid történetet, ami szorosan a tárgyhöz kapcsolódik.

A kistérségi társulás egy okos TV-t pályázott meg a múzeumnak, amit a közeljövőben remélhetőleg meg is kap, legalább két nyelven fog közölni információkat népszokásokról és népi mesterségekről. Ez egy nagyon fontos, modern eszköz, sok információt képes átadni, és alig igényel emberi beavatkozást.

Ha érdekli a téma, és felajánlana valamit, arra is felhívánk a kedves olvasó figyelmét, hogy leginkább régi bútorra lenne szükségünk, például szekrény, asztal, szék, pad, ágy, tulipános láda, almárium, sarok téka, kaszten, rongyszőnyeg, díszpárna, írott falvédő, konyhai eszközök és régi ruhanemű, esetleg lábbeli. Ha kérdése adódna ezzel a témával kapcsolatban, vagy javaslata van, netán akad olyan „holmija” amit kiállítva szeretne viszontlátni a helyi múzeumban, jelezze az önkormányzatnál.

SZÁMÍTUNK A SEGÍTSÉGÉRE, ÉS TISZTELETTEL VÁRJUK TÁMOGATÁSÁT.

Kozma Anna

SZÓLÁSOK, MONDÁSOK

Egy elképzelés értéke a megvalósításban van. (Edison)

Csak egy főnök van: a vásárló. Ő az igazgatótól az alkalmazottig mindenkinek felmondhat, egyszerűen úgy, hogy máshol költi el a pénzét. (Sam Walton)

Aki a legkevesebbet fizeti az alkalmazottaknak, a legkevesebbet kapja tőlük is. (Malcolm Forbes)

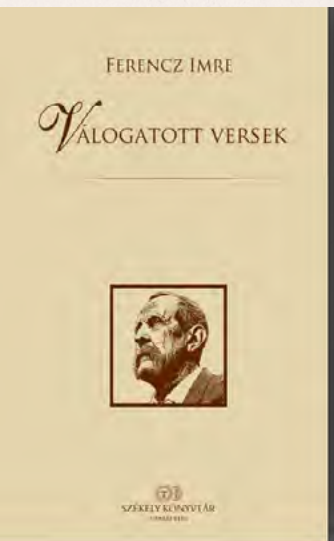
Ne féljen az ember attól, hogy hibázik, de kétszer ugyanazt a hibát lehetőleg ne kövesse el. (Morita Akio)

A legjobb reklám az elégedett kliens. (Sam Wlaton)

Ne hagyja, hogy azok az emberek, akiket becsül, azt mondják valamire, hogy megvalósíthatatlan. Egyszerűen nincs bátorságuk megpróbálni. (Pierre Omidxar)

Akiben nincs szenvedély, abba fogja hagyni, amibe belekezdett. (Steve Jobs)

A legveszélyesebb mérge a beteljesülés érzése. Ellenszere állandóan arra gondolni, hogy mit lehet jobban csinálni. (Ingvar Komprad)

KÖNYVISMERTETŐ

Ferencz Imre: Válogatott versek

Ha csak ez az egyetlenegy verse volna, akkor is... ha csak ez az egy... ültem a polyáni/kézdizsentkeresztai udvaron, nyár volt, július, Egyed Péter haldokolt, épp azelőtt beszéltem vele telefonon, de maradjon köztünk, kérte tőlem, szomorú voltam, ne legyen publikus, kérte, hasi karcióma, rák, mondta, de ne mondd senkinek, nem mondom, mondtam, aztán a polyáni udvarról, házról, a természetről kezdtünk beszélni, Mbappéről, fociról, minden egyébéről, csak ne arról kelljen, amiről, ültem ott,

szomorú szívvel, könyvekkel az asztalon, a Butu felől kellemes illatokat lengetett a szél, harangoztak is, talán délre, aztán estére, miközben, mintha mi sem történné, nem állt meg, működött tovább a világ, holott meg kellett volna állnia, meg kellett volna rendülnie, mint ahogy én is megrendültem, miközben két kiselejtezett németországi kocsival felment, lement, megint fel, majd megint le a berecki gyors, ültem két templomtorony közelében, egyik katolikus, másik görögkatolikus, a domb karéjában, a kicsi ház udvarán, a borvíztől, a lerobbant borvíztöltődétől két-három kőhajításnyira, a Szép emlékek nyugdíjas otthonná lett borvíztöltőde épületétől két kőhajításnyira, és arra gondoltam, hogy ha csak ez az egy verse volna is Imrének, ha csak ez az egy, már akkor is, de nem csak ez az egy volt/van, hiszen napok óta csak az ő könyveit olvasom, az ő verseit, és folyton nőtt, növekedett előttem, s láttam azt is már, hogy honnan, miből nőtt ki, honnan jött, honnan, miből tartott errefelé, felém is egyébként, honnan jött, hová megy, éreztem, láttam, s hogy hatvanéves kora után, mintha varázsütésre, megtálosodott volna, lassúág!, noha ott volt azelőtt is, minden mondatában, minden szavában ott volt, s jött ez a mutuj, ez a bütürmec kászonimpéri székely, ez a csapnyeső, ahogy Ferenczes szokta mondani, nem róla, másról, jött maga előtt görgetett düheivel,

mérgeivel, haragjaival, át tudta volna harapni a vasat is, át is harapta szerintem, mondom magamnak, jött ez az ember, ez a költő, akinek ha csak ez az egy verse volna is, ha csak ez, ez az egyetlenegy, akkor is ott volna a helye, de hol is, kérdezem, de hol, vajon hol, ott, ahol ott van, de ki, kérdezem, de kik, igen, ott vannak ők is, de kik, kérdezem, mindegy, mert jött ez a költő, jött az őszelő, jött a lassúág, jött ez a magányos, lassúág!, önmarcangoló, a keserű tapasztalatokat szívósan maga előtt görgető, verseiben kitárulkozó, miért, hát nem úgy kell?, költő, Ferencz Imre, aki átharapja a vasat is, ha kell, az egykori eszmék kiüresedését, jaj, a kommunizmus sanyargató évtizedeit, ajaj, görgetvén, taszítván, nyomván maga előtt, vagy vonszolván, húzván, cipelvén maga után, az annyira várt szép, új világ csömörével, csalódásaival a lelkében, a szétfoszlott illúziókkal, a hamisság, a szabadság és kiszolgáltatottság, a sivárság és lepusztultság díszletei között a szépség, a hit és a közösség megtartó erejével a lelkében, igen, ezzel is, igen, ezzel is, barátaim, gyermekkorának kincseshányájával szívében-lelkében, jött valami nagyon személyes, lecsupaszított, eszköztelenségében teljesen lecsupaszított, közvetlen és nagyon tárgyilagos nyelven nem énekelve, nem dalolva, hanem az olvasó előtt meztelenre vetkőzve, beszélve, mennydörögve, káromkodva, ha kell, vagy csak mormolva, fohászkozva, imádkozva, emlékezve, mint aki tudja, hogy a költő dolga a látszatok mögötti lényeg felfedezése, megnevezése, kimondása, a kimondás megkísérlése, mert hogy lehetőségként benne van az életben, az életünkben a vers is, mint a fában, a kőben a szobor, a költő dolga pedig meglátni, észrevenni, s mintegy a fölösleget lebontva, kiszabadítani belőle, ülök és mondogatom magamnak, lassúág!, könyvekkel a kerti asztalon, zakatol, tán épp most megy fel a vonat megint félkaréjban bélafalva, almás, lemhény, bereck felé, majd jön vissza ismét, szentlélek, kézdi felé, meg fog halni a barátom nemsokára, én fogom temetni, tudom már, fájni fog a lelkem, szívem, testem, mindenem, és megy a vonat fel, le, mert nem áll meg semmi, az élet működik tovább, felkel a nap, lenyugszik megint, felkel, és lenyugszik, nyár van még, de ősz lesz, őszelő, és visszatér megint, lassúág!, ami volt, vagy nem is volt talán, visszatér, lassúág!, a gyermekkor, majd jön a tél, majd jön a tavasz, nyár, ősz, tél, tavasz, éit!...

Fekete Vince

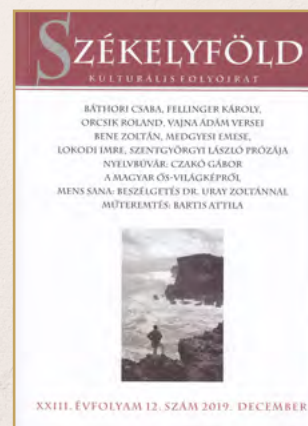
MEGJELENT A SZÉKELYFÖLD KULTURÁLIS FOLYÓIRAT DECEMBERI SZÁMA

A tartalomból: Vajna Ádám, Fellingner Károly, Orcsik Roland, Deme Tamás versei, Czako Gábor: Szerencséd, hogy öreganyádnak szólítottál! (Nyelvbúvár)

Csinta Samu beszélgetése dr. Uray Zoltán vívó olimpikkal

Zsidó Ferenc: Nyelvi igényesség itt és most (Komoróczy György: Könnyű Katát táncba vinni című könyvéről)

Küzdelmes élet. Király István önéletrajza (1882-től 1922-ig).

VÉRNYOMÁSMÉRÉS

A szív mintegy hat liter vért tart folyamatosan keringésben, hogy biztosítsa a szervezet optimális oxigén- és tápanyagellátását, és megakadályozza a salakanyag lerakódását. Ebben nem csak a vér mennyisége döntő fontosságú, hanem az erekben, különösen a hajszálerekben keringő vér nyomása is.

A MAGAS VÉRNYOMÁS (HIPERTÓNIA) jellemző tünetei a fejfájás, szédülés, gyengeségérzet, látászavarok, fülzúgás, sápadtság vagy éppen ellenkezőleg: bőrpír. Az ALACSONY VÉRNYOMÁS (HIPOTÓNIA) szintén kellemetlen tünetekkel – állandó fáradtságérzettel és a teljesítőképesség csökkenésével jár. Az idős, magas vérnyomásos betegeknél sajnos az agyvérzés és szívinfarktus veszélye is fennáll. Jó okunk van hát arra, hogy vérnyomásunkat rendszeresen ellenőrizzük. A vérnyomás értéke a manométerről olvasható le. Ez az érték a szív összehúzódása idején mért, úgynevezett szisztolés nyomás, a vérnyomás „felső” értéke. Az „alsó” érték a szív telítődésekor mért ún. diasztolés érték, amely az erek rugalmasságáról is tájékoztat.

Idős korban magasabb a vérnyomás. Az artéria fala az érelmeszesedés miatt megvastagodik és merevvé válik. Ez a növekedés nem feltétlenül káros: szervezetünk ezzel a magasabb vérnyomással kompenzálja a vérerek idős korban csökkenő rugalmasságát. A vérnyomás értéke, illetve a két érték (szisztolés vagy diasztolés) viszonya nagyban függ az életkortól, az erek rugalmasságától, a vér sűrűségétől, attól, hogy valaki a vérnyomásmérés közben áll, ül vagy fekszik, és még sok más tényezőtől. Ezért csak orvos döntheti el egyértelműen, hogy a mért vérnyomásérték betegségre utal-e vagy sem. Egészségeseknél az „alsó” érték 55-90 hgmm, a „felső” érték 130-140 hgmm. Ha valakinek három egymást követő héten a megengedettnél magasabb értékeket mérnek, magas vérnyomása van. Az elektronikus vérnyomásmérők működése többnyire automatikus, és ha otthon mérünk vele, vigyázzunk, hogy csak hitelesített műszert vásároljunk. Az eredményről mindenképpen konzultáljunk családorvosunkkal. (Forrás: *Családorvos, 12.csoport 16-os kártya.*)

AFRIKAI SERTÉSPESTIS

Az afrikai sertéspestis vírus okozta hatalmas gazdasági károkkal járó fertőző betegség, amely az európai vaddisznót valamint a házi sertést érinti. Vírusellenes készítményekkel nem gyógyítható, hatékony oltóanyag a betegség ellen nem áll rendelkezésre. A vírus az emberre semmilyen formában nem jelent veszélyt, terjesztésében viszont nagy szerepe lehet. Egy régióba való behurcolása után jelentős anyagi károk árán, szigorú hatósági intézkedésekkel lehet megfékezni, felszámolni. A fertőzött állományokat és minden velük kapcsolatban álló sertést meg kell ölni, a tetemeiket valamint a velük érintkezett tárgyakat megsemmisíteni, a felszámolt állományok helyét fertőtleníteni kötelező. A vírus megjelenésétől kezdve korlátozzák a sertések mozgását, az élő sertésekkel való kereskedést, valamint a sertéshúsból készült termékek exportálását. Mindez hatalmas anyagi kárt jelent az illetékesekre nézve.

A vírus a külső környezeti hatásokkal szemben rendkívül ellenálló, napfénytől védett helyen a fertőzött istállóban hetekig fennmarad, fagyasztott húsban pedig évekig fertőzőképes marad. Csak erélyes fertőtlenítőszerrel pusztítható el, mivel úgy savas, mint lúgos közegben megőrzi fertőzőképességét.

A beteg állatok testük minden váladékával fertőznek (vizelet, bélsár, nyál, ondó, orrváladék stb.), ugyanakkor a fertőzött helyeken megforduló ember cipővel, ruházattal, használati tárgyakkal cipeli tovább a vírust.

Az afrikai sertéspestis lappangási ideje 3-15 nap között változó, ahogy lefolyása is lehet 3-4 illetve 5-10 napos, valamint akut formájú, amikor az állattartó nem észlel tünetet, a sertés csupán elpusztul.

A betegség akut tünetei: bágyadtság, gyengeség, bizonytalan mozgás, magas láz (40,5-42°C) bevérzések a testen, vörösés-lilás elszíneződések, hányás, habos-véres orrváladék, véres hasmenés.

Az állattartó köteles a betegség gyanúját valamint az állat esetleges elhullását jelenteni az állatorvosnak, ugyanez a törvény vonatkozik az állatfelvásárlókra, vágóhidak üzemeltetőire és vadasparkokra. A betegség hivatalos megállapítása laboratóriumi vizsgálatok alapján történik.

A betegség felszámolása érdekében leöletett sertésekért az állam 100 % kártérítést fizet a gazdáknak hivatalosan nyilvántartott állatok esetén (fülszámozottak). Ellenkező esetben valamint a betegség bejelentésének elmulasztása, és annak későbbi hatósági megállapítása következtében nemcsak, hogy kártalanításra nem jogosul, hanem további súlyos bírságot fog fizetni.

A megelőzés szempontjából néhány hasznos tanács sertéstartóknak:

- ▶ Ne vásároljanak sertést ismeretlen forrásból.
- ▶ Csak fülszámozott állatot vásároljanak.
- ▶ A megvásárolt sertéseket ne tegye be azonnal saját esetleg már meglévő állatai közé.
- ▶ Ne menjenek be olyan gazdaságokba ahol beteg sertések vannak.
- ▶ Azok a vadászok, akik otthon sertést tartanak ne menjenek saját állataik közé olyan öltözékben amivel vadászni jártak.
- ▶ A beteg sertéseket azonnal jelentsék az állatorvosnál.
- ▶ Ne etessenek sertéseikkel állati eredetű melléktermékeket, ételmaradékot.

Mivel a szomszédos megyéket már érintette a betegség, bármelyik pillanatban megjelenhet környezetünkön is.

BELGYÓGYÁSZ, KARDIOLÓGUS, GYÓGYTORNÁSZ KARCFALVÁN

Elindultak a szakorvosi rendelések a Székelyföldi Jégkorong Akadémiához tartozó orvosi és metodikai központban Karcfalván. Az épület bárki előtt nyitott, a kezeléseket, vizsgálatokat mindenki igénybe veheti, aki előzetesen időpontot foglal a szakemberekhez.

Bár a Székelyföldi Jégkorong Akadémia összes egysége elsősorban azzal a céllal épült, hogy a sportolók igényeit szolgálja ki, az orvosi és metodikai központ a lakosság számára is nyújt egészségügyi szolgáltatásokat, illetve szabadidős, valamint sport programokat.

Az egészségügyi kínálatban jelenleg belgyógyászat, kardiológia, diétetika, fizioterápia, gyógytorna szerepel, ugyanakkor a közeljövőben családorvosi rendeléssel és éjszakai ügyelettel is szeretnék kiegészíteni a szolgáltatásokat.

Olyan vizsgálatok, kezeléseket lehet igénybe helyben, amelyekért eddig a megyeszékhelyre kellett utazni. Például ultrahang készülékkel is rendelkezik a központ, ezzel szűrhetők a szív- és érrendszer, a gyomor- és bélrendszer betegségei, vagy például a húgyúti problémák, a vesék elváltozásai.

Az egészségügyi centrum egyik legerősebb oldala a fizioterápia, nyugodtan mondhatjuk, hogy európai színvonalú berendezések találhatók itt, az elektro-, magneto-, balneo-, lökéshullám-terápiától a galvánáramos fürdőig számos, ultramodern eljárás elérhető.

Az orvosi és metodikai központ megoldást

jelenthet mindazok számára, akiknek valamilyen mozgásszervi elváltozásuk van, vagy sérülést szenvedtek. Lúdtalp, gerincferdülés, derékfájdalom, ütés, zúzódás, bokaficam, szalagszakadás is jól kezelhető a központban, de vállalnak műtét utáni rehabilitációt is. Nagyon fontos, hogy mindenkire személyre szabott rehabilitációs programot dolgoznak ki, így a gyógyulási folyamat lerövidül, hiszen nem egy általános kezelés történik, hanem az adott problémára készül a kezelési terv.

Az épületben található egy medencetér, szaunával, jakuzzival, feszített víztükrű medencével, és természetesen ez is nyitva áll azok előtt, akik regenerálódni, pihenni szeretnének.

Az orvosi és wellnes rész mellett helyet kapott egy metodikai- és edzőterem. Ez utóbbit szintén igénybe vehetik a felcsíkiak is, korszerű fitness gépek, műfüves futófolyosó is megtalálható itt, a kardió edzést kedvelőknek pedig spinning kerékpár, evezőgép, airbike áll rendelkezésükre. Az edzőterem nemcsak egyénileg látogatható, hiszen indulnak a csoportos foglalkozások, spinning, jóga, body art, funkcionális edzés is elérhető lesz, képzett szakemberek vezetésével.

A SZJA orvosi és metodikai központja - előzetes időpont-egyeztetés után - szeretettel várja a gyógyulni, regenerálódni vágyó felcsíkiakat!

FOGARASI ZOLTÁN belgyógyász: minden csütörtökön **16-19** óra
 ELEKES OLGA belgyógyász: havi egy alkalom, szerda **17-20** óra
 KORODI SZILAMÉR kardiológus: minden pénteken **16-20** óra
 KERESZTES MÁTYÁS gyógytornász: előjegyzés szerint
 Telefon: 0366-089917, 0729-830050
 Bővebb információ: www.omk.szja.ro
www.facebook.com/orvosiesmetodikaikozpont/

TAVASSzal KEZDŐDIK A SZÉKELYFÖLDI JÉGKORONG AKADÉMIA ÚJ ÉPÍTKEZÉSE

Körülbelül egy évvel az orvosi és metodikai központ átadó ünnepségét követően újabb nagy beruházás veszi kezdetét Felcsíkon. A Székelyföldi Jégkorong Akadémia infrastrukturális fejlesztésének következő állomását Karcfalván egy kollégium létrehozása képezi.

Újabb létesítménnyel bővül a Felcsíki Műjégpályából, valamint az orvosi és metodikai központból álló csíkkarcfalvi sportkomplexum. Az elitképzés elindításához a Székelyföldi Jégkorong Akadémiának szüksége van egy olyan létesítményre, amely azonos lakhatási és életfeltételeket tud teremteni a képzésben résztvevő játékosoknak egy bizonyos kor után. Ennek megfelelően hamarosan elkezdődik egy kollégium építése, amely lehetőséget teremt, hogy bizonyos csapatok együtt tudjanak lakni, azonos, sportolóknak megfelelő étkezésben és nevelésben részesülhessenek.

A kollégium a tervek szerint azoknak a játékosoknak fog lakást biztosítani, akiknek 16 éves kor fölött határozott céljuk, hogy a lehető legmagasabb szintre jussanak a sportágon belül. Az elitképzésben résztvevők számára elengedhetetlen, hogy ne csak az edzéseken és a mérkőzéseken legyenek professzionális körülmények között, de a szabadidejükben is. A kollégium megteremti a feltételeket arra, hogy a játékosok a szakemberek támogatásával hatékonyan tanuljanak, megfelelően osszák be az idejüket, pihenjenek, regenerálódjanak, és kapcsolódjanak ki.

A 100-120 fő befogadására alkalmas létesítmény építése műemlékvédelmi engedélyeztetések miatt 2020 tavaszán veszi kezdetét. Várhatóan az év végére már tető alá kerül a kollégium, a második fázis, a berendezés, a belső munkálatok és az átadás pedig 2021-ben lesz napirenden.

Nemcsak játékosok, de edzők is a kollégiumban lakhatnak majd. A hálótermek mellett étkezdé, sportkávézó is üzemelni fog a falak között.

Az orvosi és metodikai központ átadásával sikerült egy olyan sportinfrastruktúrát kialakítani Csíkkarcfalván, ami a jégkorong-társadalomnak és a térségben élőknek egyaránt értékes szolgáltatásokat nyújt. Reményeink szerint a két év múlva átadásra kerülő kollégium is pozitív hatással lesz a sportélet mellett a tágabb környezetre is.

Minden sportbarátnak áldott, békés és jégkorongban gazdag ünnepeket kíván a Székelyföldi Jégkorong Akadémia csapata!

HÓNAP	KARCFALVA	JENŐFALVA	SZELEKTÍV HULLADÉK
Január	9, 23	10, 24	3
Február	6, 20	7, 21	7
Március	5, 19	6, 20	6
Április	2, 16, 30	3, 17	3
Május	14, 28	1, 15, 29	1
Június	11, 25	12, 26	5
Július	9, 23	10, 24	3
Augusztus	6, 20	7, 21	7
Szeptember	3, 17	4, 18	4
Október	1, 15, 29	2, 16, 30	2
November	12, 26	13, 27	6
December	10, 24	11, 25*	4

A SZEMÉTSZÁLLÍTÁS PROGRAMJA A 2020-AS ÉVRE

Megjegyzés:

- ▶ A szemétszállításra mindig kéthetente kerül sor.
- ▶ A szelektíven gyűjtött hulladékot mindig a hónap első péntekén szállítják.
- ▶ *December 25-én, karácsony napján nem lesz szemétszállítás. Egy másik napra lesz áthelyezve, amiről időben értesülni fognak!

UTAZÓNAPLÓ EURÓPÁBÓL

- folytatás -

A MINDEGYSÉG TENYERÉN – ÚT A VILÁG VÉGÉRE

A keletről érkező havat csak egy nappal tudtam megelőzni kétszer is. Aztán utolért.

Kedvenc szavam a mindegy. Olyannyira közönséges és gyakori a használata nyelvünkben, hogy talán bele sem gondolunk abba, mit is jelent igazán. Szeretem, hogy tulajdonképpen folyton arra világít rá, hogy minden egy. Minden egyre megy, s ugyanoda tartozik. A megvető mindegy válasz egy kérdésre tulajdonképpen roppant felemelő és világos utalás: minden egy, ezért a lehetőségek nem különböznek lényegükben egymástól, ugyanoda tartoznak.

Ez ad(ott) biztosságot az egyedüli világgá menéshez is. Amikor magamban érzelmileg és mindenestől stabil vagyok, rendben vannak a dolgom, a mindegyiséghez tartozom én is. Bárminek kell történnie, az nem fog elkerülni engem, mindegy, hogy otthon vagy épp úton vagyok. Ez a béke sok fölösleges szervezés után folyton újra szembevillant velem: a holnap majd aggódik magáért, nekem jelen kell lenni.

Dél-Franciaországban, Montpellierben kezdődött az igazi utazás, amikor számításaim keresztülhúzták magukat. Február végén továbbhaladtam volna, de ezennel bent ragadtam a civilizációban, nem várt havazás miatt. Jó helyen stopoltam, de egy óra és 15 centi hó után fagyottan bandukoltam vissza a vendéglátómhoz. Buszjegyet vettem, de a busz nem jött. Villamos nem járt. Üzletek nem nyitottak ki aznap. Az utcákon csak néhány ember evickélt a hóban. Montpellierben nem havas a tél, tíz évben csak egyszer - talán. Nincsenek kéznél a lapátok, hókotrók, sószerűk. Az online térkép az autópálya felhajtóknál

baleseteket jelzett, örvendtem, hogy senki nem vett fel aznap... A busz nem jött. Csak késést üzent a társaság: két órát, majd még kettőt. Más buszvárókkal és helyiekkel meleget kerestünk, és szóba elegyedtünk. Utazók, érdeklődők, történetek szőtték magukat – ahogy ez a sorstársasággal lenni szokott. A busztársaság végül elnapolta az utat, s az egyik helyi lány befogadott éjjelre engem. Nagyokat beszélgettünk és játszottunk, kis szelet otthont kaptam a városban, közben az is kiderült, hogy cserkészhez van szerencsém – én is az vagyok. Ő volt az őrangyalom, s továbbsegített a másik jótévőmhöz, akitől még a reggeli stoppoláskor kértem útbaigazítást. A hölgy megadta a telefonszámát egy ismeretlen hátizsákosnak, és felajánlotta, hogy jelentkezik s továbbvisz nyugat fele. Így is lett, két nap múlva, mire a havazást eső váltotta fel, megkerestem őt, és kijutottam a még mindig világvége érzetű városból.

Bár próbáltam szállást keresni még a Camino elkezdése előtt, fölösleges erőfeszítésnek bizonyult. A következő hölgy, aki felvett teherszállító autójával, egyenesen a francia út kezdetén levő Saint-Jean-Pied-de-Port kisváros zarándokirodájáig vitt el, 351 kilométeren át. A mellette levő faluban lakott...

Kelemen Kinga

Utcai falfirka Montpellierben

A MENNYORSZÁG KAPUJA

Versenytagyalást írnak ki a mennyország kapujának elkészítésére. A német ötezer euróért végezni el a munkát. Szent Péter sokallja az összeget. Az angol tízezeret kér, ebbe sem egyezik bele Szent Péter. A román vállalkozó tizenötezeret kér, szóba sem áll vele Szent Péter.

- Várj, jó ember – mondja a román –, ötezer euró a tied, ötezer az enyém, s megcsináltatjuk a némettel.

APASÁGI TESZT

A nyolcéves Jánoskát megkérdezik, ki az apja. Csodálkoznak, hogy nem tudja.

- Nyolcéves vagy, és nem tudod, hogy ki az apád?
- Édesanyám 30 éves, és ő se tudja.

SOROMPÓ

Két rendőr mindig vonattal megy a munkahelyére. Egy utat kereszteltek, amikor megszólal az egyik:

- Sajnálom ezeket az autósokat, akik erre járnak, mert ezt a sorompót még soha nem láttam felemelve.

VAGYONELOSZTÁS

- A válóperes ügyvéd mindent elintézett. A lakás és a gyermek a feleségemé, az autó az enyém, a vagyon az ügyvédé – mondja a volt férj.

KOLESZTERIN

Védőügyvéd mondja a kliensnek:

- Van egy jó és egy rossz hírem. A rossz az, hogy a vérvizsgálat kimutatta, hogy maga követte el a bűncselekményt.
- És mi a jó hír? – kérdezi reménykedve a gyanúsított.
- Alacsony a koleszterinszintje.

TELEFONÁLÁS

Az irodában telefonál az alkalmazott. Egy bizonyos idő után a főnök megjegyzi:

- Jóember, maga egy fél órája fogja a kagylót, és nem szól bele.
- A feleségemmel beszéllek – feleli a beosztott.

ESKÜVŐI MISE

A plébános a nagyobb hatás kedvéért az ostya mellé egy-egy korty bort is ad az ifjú párnak és a keresztszülőknek az esküvői misén. János bácsi fenéig kiissza a bort a kehelyből.

- János bácsi, nem lesz sok? – kérdezi a pap.
- Sok itt a bűn es, plébános úr! – feleli János bácsi.

A SZÉKELY ÉS A DADOGÓS

Vonaton utazik a székely és a dadogós. A székely lehúzza a gumicsizmáját. Kis idő múlva a dadogós megszólal:

- Ma-ma-maga mi-mit f-fogsi csinálni nyáron?
- Hagyja, jóember, a nyár még messze van – inti le a székely.

A dadogós még kétszer megkérdezi ugyanazt, de a székely inti, hogy unja a kérdést.

- Ha-ha már most i-ilyen bü-büdös – fejezi be a dadogós a kérdést.

Fülöp László gyűjteményéből

SKANDI

*	KÉRDŐHANG	NANO SOKAT PROBÁL A ZENESZ	BOKROT METSZ FÖLDET FORGAT	LITER	BŐR KORONA	KREDL SZÍNT ADDÓ KRÉM IGAVONÓ	*
POÉN 1.							Á
*	IGEN ANGOLUL POÉN 2.			FLAJBÁSZ KICSINY. KÉPZŐ			
BENDŐ ELLI			HÍM ÁLLAT JÉGGÉ VÁLIK A VÍZ			NEWTON MORCOS, KEDVETLEN	
		BEC. FERENC SZÖLÍT NEPIESEN					
HÁZIKÓ EGYSZER SEM				ANYAGI RÉSZ OMÁNI			
KEZDET, EREDET					EMBER ROMÁNUL ALSZUNK BENNE		KANÁLDA- RABI
ANGOL TA- GADÓSZÓ ZÉRÓ		ITTRIUM EGYF. TEJ- TERMÉK		DEHOGY! SZÜRKEÁL- LÓMÁNNYAL KAPCS.		INDOK KEREK BETŰ	
			ATHÉNI PIAC KISSE BUDÓSI!				
PAPIRVÁGÓ ESZK. RÓMAI 1-ES	FIATAL HAJTÁS AZ EPERBEN KETTŐ VANI!					Utaznak a vonaton a szé- kelyek. Az egyik megkérde- zi a másiktól: – Maga véletlenül nem Bíró Domi Csomafalváról? – Nem én! – Minnyá gondoltam, me ... (poén a rejtvényben)!	
HÍRES MACI					RUGÁR		
*	R		JEGYZETEL				

Készítette: Benetek Emília

SZERKESZTŐK:

SZŐCS László, NÉMETH Szilveszter, KOZMA Anna
E-mail: szocslaszlo86@yahoo.com, Tel: 0745-217076
Arculatterv, tipográfia: ÁDÁM Gyula, TOP INVEST
Nyomdai kivitelezés: TOP INVEST KFT.

A beküldött írásokat szerzőik előzetes hozzájárulása nélkül, mondanivalójuk tiszteletben tartásával, esetenként szerkesztett formában jelentetjük meg.

A lapszám megjelenését támogatta:

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

Áldott karácsonyi ünnepeket és egészségben gazdag új esztendőt kíván a SZÉKASZÓ szerkesztősége minden kedves olvasónak!